

CVIN - VERGADERING VAN 19 SEPTEMBER 1991

(BVD-bijdrage)

INHOUDSOPGAVE

- Stemming onder de Joegoslaven in Nederland

- Terreurdreiging in samenhang met vredesconferentie over het Midden-Oosten

Distributie

- ex. 1: SGAZ
- ex. 2: HIDB
- ex. 3: HMID
- ex. 4: HMID (KL)
- ex. 5: HMID (KLU)
- ex. 6: HMID (KM)
- ex. 7: BuZa/AMAD

STEMMING ONDER DE JOEGOSLAVEN IN NEDERLAND

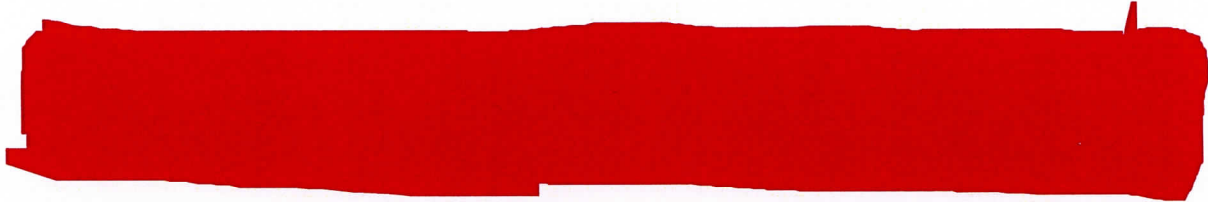
De massale demonstratie op 7 september jl. in Den Haag op de openingsdag van de vredesconferentie over Joegoslavië kwam niet als een verrassing al was het aantal deelnemers groter dan verwacht. Reeds op 4 september was bekend dat Albanezen, Kroaten en Macedoniërs uit heel West-Europa naar de Hofstad zouden komen. Hun aantal werd toen op 5.000 geschat. De gemeentepolitie Den Haag, het LCC, en de grensbewaking werden tijdig geïnformeerd.

Eveneens op 7 september is in Den Haag een Servische tegendemonstratie gehouden die georganiseerd was door de ambassade en de Joegoslavische clubs in Nederland. Op last van de politie mochten de weinige Servische betogers alleen voor het gebouw van de Joegoslavische ambassade demonstreren.

Uit verschillende bronnen komen berichten dat de sfeer onder de Joegoslaven in Nederland grimmiger wordt. Op 12 juli jl. is een overval gepleegd op een Joegoslavisch centrum in Etten-Leur door vier gewapende mannen in zwarte uniformen van de extreem nationalistische en om zijn wreedheid in de Tweede Wereldoorlog bekend staande Kroatische Ustasji-beweging. Er wordt overigens rekening mee gehouden dat het een provocatie van Servische kant betreft.

Diverse bronnen maken gewag van de heropleving van de Servische terreurorganisatie "de Zwarte Hand" nadat in de pers berichten waren verschenen over een dreigbrief aan het adres van de Oostenrijkse ambassade in Ottawa, Canada waarin de Oostenrijkse houding met betrekking tot de situatie in Joegoslavië gehekeld werd. Aanslagen op Oostenrijkse diplomaten in Canada, de VS, Australië en Europa werden in het vooruitzicht gesteld. Er hangt een waas van geheimzinnigheid om deze organisatie. Het is onzeker of zij nog bestaat, mogelijk is er slechts sprake van een poging om een legende nieuw leven in te blazen.

De Nederlandse tak van de HDZ, de politieke partij die aan de macht is in Kroatië, stelt zich intussen hard en agressief op tegenover de Serviërs in Nederland. Binnen de Servische gemeenschap leeft angst voor het geweld van jonge Kroaten die opgezweept worden door ouderen.

Tekenend voor het verslechterde klimaat onder Joegoslaven is verder dat Serviërs en Kroaten op scheepswerven in Rotterdam niet meer samenwerken om te vermijden dat er "ongelukken" gebeuren. Eveneens in Rotterdam plakken Kroaten posters bij scholen waarop 15 doodgeschoten agenten te zien zijn.

Er doen berichten de ronde over fondsenwerving onder Serviërs en Kroaten voor de financiering van de strijdende partijen in Joegoslavië.

DE JOEGOSLAVISCHE AMBASSADE

De nieuwe pers-attache op de Joegoslavische ambassade heeft o.a. tot taak contacten te leggen met de media en politici in ons land om ze te bewegen een meer objectief (lees: Servisch) standpunt in te nemen en minder aandacht te besteden aan de Kroatische berichtgeving. Via een met een Nederlander gehuwde Servische journaliste wordt getracht Servisch propagandamateriaal aan de NOS en RTL-4 te slijten.

Binnen de Servische gemeenschap groeit ergenis over het gebrek aan daadkracht van de Joegoslavische ambassade. Men voelt zich aan het lot overgelaten. Vooral verwijt men de ambassade de teloorgang van de Joegoslavische scholen.

13-9-91

158

[REDACTED]

TERREURDREIGING IN SAMENHANG MET VREDESCONFERENTIE OVER HET MIDDEN-OOSTEN

Vanuit de Palestijnse Bevrijdingsorganisatie (PLO) van Yasser ARAFAT is onlangs de idee gelanceerd om Den Haag aan te wijzen als plaats van samenkomst voor de internationale vredesconferentie over het Midden-Oosten, die voor oktober a.s. op de agenda staat. Omdat Syrië en Israël inmiddels informeel hebben laten weten geen bezwaar te hebben tegen de kandidatuur van Den Haag, lijkt de mogelijkheid zeer reëel dat Nederland inderdaad het toneel wordt van de wereldwijd met grote spanning en belangstelling tegemoetgeziene poging om eindelijk oplossingen te vinden voor de talrijke problemen in het Midden-Oosten. Dit zou betekenen dat Nederland niet alleen in het blikveld raakt van de internationale media, maar evenzeer van extremistische groeperingen die om diverse redenen er belang bij (kunnen) hebben het nu lopende diplomatieke vredesproces met gewelddaden of het dreigen ermee te beïnvloeden of te verstoren.

Zeker nu door een aantal recente diplomatieke blunders van de PLO - de steun aan SADDAM HOESSEN en de premature adhesiebetuigingen aan de coupplegers in de Sovjet-Unie - de kans is toegenomen dat bij de aanstaande vredesconferentie niet of onvoldoende tegemoet gekomen wordt aan de Palestijnse eisen, is het verre van ondenkbaar dat met name vanuit deze hoek getracht zal worden goedschiks én kwaadschiks de aandacht op deze belangen te vestigen.

In eerste instantie moet gevreesd worden voor gewelddadige acties tegen doelen die te relateren zijn aan één of enkele van de direct betrokken partijen: Israël, de Verenigde Staten, maar ook Syrië of de Sovjet-Unie. Doch ook Europa, dat voor zichzelf een belangrijke rol ziet weggelegd tijdens de conferentie, kan het doelwit vormen voor terreurdaden, waarbij de aandacht in het bijzonder naar Nederland zal uitgaan als gastheer en als fungerend voorzitter van de EG.

De vraag welke Palestijnse groeperingen bereid en in staat zijn tot het uitvoeren van dergelijke acties kan slechts met het nodige voorbehoud beantwoord worden. Het is namelijk nog verre van duidelijk welke nadelige effecten de Palestijnse stellingname tijdens de Golfoorlog heeft opgeleverd voor de diverse groepen. Zeker is dat uit onvrede over de Palestijnse houding belangrijke Arabische geldkranen zijn dichtgedraaid en in het bijzonder de PLO gedwongen is tot drastische bezuinigingsmaatregelen, die zeker ook hun uitwerking gehad zullen hebben op de operationele slagkracht van de onderscheiden terreurafdelingen. Daarnaast heeft ook het wegvallen van Oost-Europa en de Sovjet-Unie als uitvals- en ondersteuningsbasis de mogelijkheden voor operaties buiten het Midden-Oosten aanmerkelijk verkleind.

De Palestijnse terreur heeft zich waarschijnlijk mede om die reden dan ook al geruime tijd geconcentreerd op het conflictgebied en de onmiddellijke omgeving. Dat betekent echter

niet dat Westerse belangen onaangetast bleven, zoals onder meer bleek uit de mislukte bomaanslag op het Britse consulaat in het Griekse Patras (april jl.; zeven doden) door de Palestijnse Islamitische Jihad en de moordaanslag op de Nederlandse diplomaat AKKERMAN in Tunis (februari jl.).

Met name de aanslag op de heer AKKERMAN kan voor Nederland nog zwaarwegende gevolgen hebben, ongeacht of deze moord uiteindelijk met zekerheid toe te schrijven zal zijn aan de PLO of aan een van de Palestijnse splintergroeperingen (het onderzoek wijst overigens steeds nadrukkelijker in deze richting). Het simpele gegeven dat een Nederlandse diplomaat in Tunis het slachtoffer is geworden van een aanslag, waarbij politieke (lees: Palestijnse) motieven op zijn minst vermoed worden, maakt Nederland een aantrekkelijk doelwit voor chantage. Onder verwijzing naar het lot van AKKERMAN kan in principe elke extremistische groepering de regering in Den Haag onder druk (trachten te) zetten om terug te komen op ongewenste standpunten, dan wel gewenste standpunten in te nemen. Zeker nu Nederland als plaats van handeling voor de vredesconferentie serieus in aanmerking lijkt te komen en ons land ten tijde van de conferentie als EG-voorzitter een belangrijke stempel kan drukken op de politieke koers van Europa, is sprake van een aanlokkelijk perspectief voor gewelddaden of dreigementen uit met name Palestijnse hoek.

In dit verband lijkt de meeste dreiging uit te gaan van groeperingen die iedere dialoog met Israël, en daarmee de conferentie, resoluut van de hand wijzen. In eerste instantie moet daarbij gedacht worden aan de Palestijnse Islamitische Jihad, een nom de guerre voor een conglomeraat van tenminste een zestal fundamentalistische groeperingen, dat compromisloos streeft naar de vernietiging van de staat Israël en de creatie van een op islamitische leest geschoeide Palestijnse staat.

Ook de islamitische verzetsbeweging Hamas vertegenwoordigt een dergelijke politieke richting, doch in tegenstelling tot de PIJ, dat met de aanslag in Patras bewees ook in Europa te kunnen toeslaan, heeft Hamas zich tot op heden volledig geconcentreerd op de strijd in de bezette gebieden en in Israël.

Een derde groepering die in dit verband genoemd moet worden is de PFLP/GC van Achmad JIBRIL. Deze terreurorganisatie steunde tot voor kort nog geheel op Syrië, doch is meer en meer in Iraans vaarwater gekomen. Aangezien Iran zich steeds duidelijker opwerpt als pleitbezorger van de (islamitische) Palestijnse zaak en zich, in tegenstelling tot de gematigde geluiden in de richting van het Westen, tegenover Israël recentelijk herhaaldelijk in uitermate agressieve bewoordingen heeft uitgelaten, is ook een actie van door Iran gesteunde groeperingen niet uit te sluiten. Het feit dat Iran bij de vredesconferentie noodgedwongen slechts als toeschouwer aan de zijlijn staat, vergroot het gevaar van een door Iran geïnstigeerde actie tegen de bijeenkomst in Den Haag.

Een gezamenlijke afkeer van vredesbesprekingen van Arabische landen met Israël heeft recentelijk geleid tot een aanmerkelijke verbetering van de betrekkingen tussen Iran en Libië. Tripoli en Teheran hebben zich voorgenomen forse druk uit te oefenen op Syrië om af te zien van deelname aan de

conferentie. Tot op heden is deze druk diplomatiek van aard, doch de ervaring leert dat beide staten er niet voor zullen terugdeinzen ook op andere, meer gewelddadige, wijze druk uit te oefenen op Damascus.

Van de door Syrië gesteunde en gecontroleerde Palestijnse groeperingen als Al Saiqa, Abu Musa, etc. is waarschijnlijk weinig gevaar te duchten. Tijdens de Golfoorlog is duidelijk geworden dat de greep van Damascus op deze groeperingen erg stevig is en aangezien Syrië er alle belang bij lijkt te hebben dat de conferentie slaagt, zal het alles doen wat in zijn vermogen ligt om een ongestoord verloop te garanderen.

Ten aanzien van de PLO is moeilijk een inschatting te maken. In de officiële diplomatieke contacten wekt de PLO de indruk zich positief op te stellen ten aanzien van de Midden-Oostenconferentie. Het vanuit Tunis gelanceerde voorstel om de bijeenkomst in Den Haag te laten plaatsvinden is in dit opzicht een sprekend voorbeeld. Via intensief diplomatiek overleg trachten ARAFAT c.s. invloed uit te oefenen op de samenstelling van de Palestijnse delegatie en de Arabische deelnemers op één lijn te krijgen ten aanzien van het Palestijnse vraagstuk. Naar buiten toe althans wordt tevredenheid uitgedragen over het Europese standpunt in het algemeen en het Nederlandse standpunt in het bijzonder ten aanzien van de PLO en de vredesconferentie. Dat neemt echter niet weg dat de kans groot is dat de PLO-leiding - of door ARAFAT niet te controleren onderdelen van de organisatie, zoals het PLF - zullen grijpen naar minder diplomatieke - terroristische - methoden als blijkt dat de conferentie een voor de Palestijnen minder gewenst verloop dreigt te krijgen.

Tot slot moet nog opgemerkt worden dat een dergelijke wereldwijde conferentie ook voor andere dan Palestijnse groeperingen een aantrekkelijk platform kan vormen om, hetzij vreedzaam, hetzij gewelddadig, aandacht te vragen voor hun specifieke noden. De problemen in het Midden-Oosten zijn zo talrijk en zo complex dat het ondoenlijk is om een opsomming te geven van de groepen en landen wier belangen op de conferentie in Den Haag in het geding zijn. Te denken valt bijvoorbeeld aan de Koerden, maar ook aan de Libanese Hezbollah die momenteel een struggle-for-life voert tegen het oprukkende Syrische gezag in Libanon. Hezbollah, onlangs ingrijpend gereorganiseerd onder de nieuwe leider Sheikh Abbas MUSAWI, heeft reeds laten weten mordicus tegen de vredesconferentie te zijn omdat deze slechts "een Amerikaans-zionistische samenzwering" is, bedoeld om hegemonie in de regio te vestigen. Echter ook andere partijen in Libanon, bijvoorbeeld de gematigde Amalbeweging, hebben zich inmiddels nadrukkelijk uitgesproken tegen het houden van een vredesconferentie, omdat gevreesd wordt dat de Libanese regering de staat Israël zal erkennen en ook in de toekomst Israelische bemoeienis met Zuid-Libanon zal toestaan.

Conclusie

Een en ander maakt duidelijk dat de terreurdreiging in Nederland uitermate groot zal zijn indien internationaal het besluit valt om Den Haag aan te wijzen als vergaderplaats voor de

vredeconferentie over het Midden-Oosten. Niet alleen Amerikaanse en Israelische/joodse belangen in Nederland zullen dan gevaar kunnen lopen. Arabische, Sovjetrussische, Europese - en in het bijzonder Nederlandse - vestigingen of personen hier te lande of in het buitenland kunnen evenzeer het doel vormen voor aanslagen. Dat Nederland als gevolg van de affaire AKKERMAN een bijzonder aantrekkelijk doelwit vormt voor extremisten, noopt tot extra waakzaamheid.

's-Gravenhage, 9 september 1991